A KANADAI MAGYAR SZÖVETSÉG HIREI

ALAKULT 1928 FEBRUÁR 1.-én — KÖZPONTI IRODA: WINNIPEG, MAN. 544 Main Street.

A SZÖVETSÉG CÉLJA: Egy táborba való tömörités utján a kanadai magyarság boldogulását és Kanadába való beilleszkedését minden rendelkezésre álló eszközzel elősegiteni.

A németek szövetségének memorandumai

Mult számunkban már utaltunk rá, hogy a honfitársaik érdekében öntudatosan müködő német szövetség két nevezetes memorandummal fordult a Saskatchewan tartomány kormányához.

Az uj hazájukba magukkal hozott komoly alapossággal ragadták meg a népüket oly közelről érdeklő kérdéseket és menten minden félreérthető tétel feszegetésétől tömör rövidséggel terjesztik elő kérelmüket a kormánynál, hangoztatva azon eltagadhatlan tényt, hogy azok teljesitése Kanada jövő nagyságának nemhogy nem ártana, sőt elősegitené versenyképességét szerte a nagyvilágon.

Nem zavartatják magukat a németek azáltal, hogy Saskatoonban ugyanazon napokban követeli a hadviseltek szervezete és az egyesült farmerek szövetségének megbizottja, hogy mindent el kell követni a Dominium kormányának a brit bevándorlók tulsulyának biztositására.

Sajnos ezek a követelődzők nem akarják látni a tényeket, amelyeket minden illetékes helyen már nagyon is jól látnak, hogy az erőszakolt angol bevándorlással semmire se mennek s az óriási költségek se anyagi se erkölcsi haszonnal nem kecsegtetnek és hogy ennél sokkal jobb módszer az uj bevándorlót szivesen fogadni, megnyerni hajlandóságát, segiteni letelepedése kezdetén s igy alakitani át jó kanadaivá, amire minden egyesben meg van amugyis a hajlandóság. Minduntalan hallottuk már illetékesek ajkáról, hogy nem lehet jó kanadai, aki régi hazáját nem becsüli; ez egy megingathatlan tétel s csak ennek elismerésével lehet az egyes nemzetiségek által magukkal hozott jó tulajdonságokat az összesség, Kanada érdekében felhasználni.

Ezért nem helyes a jövevényeket elzárni azelől, hogy gyermekeik, amidőn az angolt már tökéletesen elsajátitották, a népiskola magasabb fokozataiban még egy idegen nyelvet tanulhassanak.

Helyesen hivatkoznak a németek arra, hogy közismert dolog, miszerint Európa számos országában nemcsak meg van engedve, de kötelezően elő van irva idegen nyelvek tanulása, mert ez minden egyénnek előnyére válik az élet folyamán, ami végeredményben, az állam előnyét is jelenti.

A világversenyben a kanadai is csak ugy fogja megállni helyét a jövőben, ha szépen fejlődő iparának s nagy tömegü mezőgazdasági feleslegeinek piacot keresve, azon népek nyelvén tud beszélni, ahova mgbizatásai folytán utazni lesz kénytelen, eltekintve attól, hogy a nyelvismèret már magában véve nagyobb müveltséget is jelent.

Nagy jelentőségü a második kérvény is. Fájlalják, hogy röviden elutasitották az Oroszországból elmenekült németek bevándorlás iránti kérelmét, jóllehet ezek is szorgalmas németek, akik Oroszország minden részében virágzó farmok tulajdonosai voltak s csakis az embertelen bánásmód s a kegyetlen vallásüldözések adták kezükbe a vándorbotot.

Hivatkoznak arra, hogy Kanadaszerte a németek tulnyomó többsége tényleg farmokon lakik s példát mutat törvénytisztelő, józan becsületességével, szorgalmával és takarékosságával, elsőrendü kanadaiak minden téren, mely körülmény feljogositja a német szövetséget annak kérésére, miszerint a kanadai illetékes körök mondják ki, hogy a németek az előnyben részesitendő bevándorlók közé sorolandók akkor is ha nem Németországból, hanem Európa bármely országából, Oroszország, a régi Monarchia, Rumánia területéről vagy bárhonnan törekszenek Kanada felé.

Nagy szó ez! Csak komoly nemzeti öntudat és saját nemzetiségében való teljes megbizás adhatott bátorságot ezen nagy felelősséggel járó kérés előterjesztésére a német szövetségnek.

Vajjon jutunk-e mi valaha abba a helyzetbe, hogy a magyarok kétségen felül álló törvénytiszteletére hivatkozhassunk s ez alapon megbizhatóságunk tudatában a kedvező elintézés eléréséig szünet nélkül ostromolhassuk az illetékeseket, hogy a magyart is sorolják a legkedvezményezettebbek közé s tekintet nélkül arra, hogy Nagymagyarország melyik részéből kénytelen ide kivándorolni?!

Gondolnak-e ilyesmire a jóhiszemü, jámbor tömegeket felelőtlenül izgató, idegen eszmék által elkábitott népvezérek, akik küzködő, munka után sóvárgó honfitársaikat minden társadalmi rend és az őket befogadó szabad Kanada törvényei ellen is uszitják?!

Avagy talán mindegy nekik ha ezek mind el is pusztulnak kegyetlen sorsuk csapásai alatt, csak ők boldoguljanak?!

VETŐMAG KÜLÖNFÉLESÉGEK

Saskatchewan tartomány összes kisérleti állomásai egyértelmü ajánlatokat adtak ki a vetőmag különféleségekről s minden farmer helyesen cselekszik ha követi az ezen bizottság által javasolt bárhol kikérhető tanácsot.

A Marquis állandóan előtérben áll, mint ebben a tartományban legalkalmasabb buzafajta, amely mindenütt eredménnyel termeszthető, akár északon, akár délen; ezt az ajánlatot kiegészitik észak Saskatchewanban Reward illetve Garnet buzával és Reward vagy Ceressel a délkeleti sarokban, ahol néha rozsdaveszély van.

Banner és Victory ez a két zabfajta, melyet az egész tartományra ajánlanak. Trebi árpa veendő figyelembe, mint a takarmányozási célokra legalkalmasabb fajta Saskatchewanban, és Hannchent ajánlják a provincia nyugati részében sörárpa gyanánt.

KÜLDJE BE A TERMELŐI IGAZOLVÁNYOKAT (GROWER'S CERTIFICATES)

Még sok termelői igazolványt nem küldtek be a központba a farmerek. Kérjük a Pooltagokat, akik ezeket az igazolványokat visszatartották, küldjék be amint csak tehetik, hogy a kiutalványozás foganatositani tudjuk.

Saskatchewan Co-operative Wheat Producers Limited

HEAD OFFICE: REGINA, SASK.

ISTVÁNFFY TITKÁR BEJÁRTA KANADÁT

Istvánffy Miklós a Szövetség szabadságon levő titkára legutóbb meglátogatta Lethbridgen lakó sulyos betegen fekvő sógorát Szabó Károlyt. A központi titkár ezzel az alkalommal tárgyalásokat is folytatott a magyarság egyes vezetőembereivel Lethbridgen, Raymondon, Calgaryban és Rosedaleon.

A tikár szabadságának hátralevő részét a keleti magyar lakta városok felkeresésére szentelte.

FELVILÁGOSITÁS

Visnyai Sándor calgaryi honfitársunk részéről beérkezett panasz kapcsán a Szövetség Központi Irodája ezuton kivánja nyilvánosságra hozni, miszerint a Calgaryban és esetleg más helyeken is elterjedt híresztelések, hogy a Kanadai Magyar Szövetség életbiztositási tervezete csak balesetből származó halál esetén nyujt segélyt, egyáltalában nem fedi a valót, amennyiben a Szövetség tervezete annak dacára, hogy olcsóbb bármilyen más kanadai magyar tervezetnél, betegségből származó halálból kifolyólag is teljes védelmet nyujt.

KELLEMETLEN SZERENCSÉTLENSÉG

Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség érte Calgaryban lakó Kovács István volt Wrenthami magyar farmert. Kovács István, akit talár többen Steve Smith néven ismernek. Kovács ugyanis fürdés céljaira gázfütővel be akarta melegiteni szobáját, a kályha azonban ismeretlen okból kialudt és az igy keletkezett gázömlés elbóditotta a pamlagon pihenő honfitársunkat. Véletlen szerencse hogy a földszinten tartózkodó Kovács család tagjai meghallották, amikor Kovács eszméletlen állapotában a földre zuhant és kiszabaditották a halál torkából. A kihivott mentők Kovácsot kórházba szállitották, ahonnan másnap minden különösebb utóhatás nélkül térhetett vissza családjához.

JUHOS JÁNOS SZEMBAJA

Woodridgeon farmon dolgozott a 32 éves Juhos János és szilveszter napján kezdett fájni a szeme. Hamarosan orvoshoz ment, aki hetekig kezelte, végül is beküldte Winnipegre kórházba a General Hospitalba. Most már napok óta a leggondosabb ápolásban részesül, de még nem tudták megállapitani mi a baja. Fájdalma nincs, de balszemén nem lát. Teljesen pénz nélkül áll, mert keresetét őszkor hazaküldte Nyir-Mártonfalvára, ahol felesége s négy kis gyermeke van, pár megmaradt dollárja pedig eluszott orvosra és patikára. Biztositva sehol se volt, igy a legnagyobb kétségek között tekint a jövőbe.

KISS GYULA WISETON SASK-BAN DOLGOZÓ MAGYAR ORVOSI KÖLTSÉGEI

Panaszos levelet kaptunk Kiss Gyulától, hogy 1928 junius 28.-án oly szerencsétlenül rugta meg a ló, hogy lába több helyen eltörött s négy hónapig kórházban, utána pedig még 10 hónapig volt munkaképtelen. Kórházköltséget egyáltalán még nem kértek tőle, az orvos ellenben $100-ról szóló számlájának kiegyenlitését kéri. Természetesen nyomban válaszoltunk és minden lehető meg fog történni Kiss Gyula érdekében, aki azonban sajnos szintén nem volt tagja semmiféle betegsegélyzőnek.

CALGARY, ALTA

A calgaryi magyarságnak halottja volt. Gál József, Nyirábrányból kivándorolt honfitársunkat váltotta meg a halál a földi szenvedésektől 42 éves korában.

Hosszu hónapokig ágyban fekvő beteg volt ez a szerencsétlen családapa és családjának odaadó ápolása se tudta sorsát megforditani.

Felesége, és három gyermeke, János, József és Anna gyászolják és az óhazában levő kiterjedt rokonsága.

A calgaryi magyarság a tőle megszokott szeretettel osztozott a vagyontalanul és mindennemü egyleti tagság és biztositás hijján elhunyt honfitárs családjának bánatában.

E hó 12.-én tették örök nyugalomra az elhunytat a katolikus egyház gyászszertartása szerint. A temetés költségeit háromszáz calgaryi magyar adakozása fedezte. Az adakozók meleg, jó szivére Isten áldását kéri a bánatos özvegy.

TORONTO, ONT.

Január 16.-iki számunkban két torontói magyar cég kriziséről irtunk.

Mint értesültünk a Zátony és Weinberger torontói ruhaüzlet felszámolt és tudomásunk szerint a magyarok közül senki sem károsodott.

A Zola testvérek órásüzlet, torontói cég bejelentette csődbejutását s a hitelezőkkel most folynak a tárgyalások kiegyezés érdekében.

MEGHIVÓ

A Raymondi Első Magyar Betegsegélyző Egylet 1930 március 3.-án saját pénztára javára nagy FARSANGVÉGI BÁLT rendez, melyre a környékbeli magyarságot tisztelettel meghivja a rendezőség.

Belépti dij férfiaknak 75 cent. Nők nem fizetnek. A zenét a raymondi zenekar szolgáltatja.

Hüsitő italokról és harapnivalóról a rendezőség gondoskodik. — Kezdete este 7 órakor. Vége soha!

A rendezőség megbizásából

Csabay József titkár.

8—9

A hágai egyezmény hiteles rendelkezései

MAGYARORSZÁG FELSZADULT AZ ÁLTALÁNOS ZÁLOGJOG ALÓL

A magyar kérdés rendezésére vonatkozóan a következő hiteles jelentést közölhetjük:

A szerződés egy általános egyezményt és négy függeléket tartalmaz.

Az általános egyezményben az utódállamok és Magyarország kormányai kijelentik, hogy a kiengesztelődés és a béke szellemében óhajtják rendezni a vegyes döntőbiróságok előtt folyó agrárpöröket, azonban érintetlenül fenntartják jogi álláspontjukat.

Az első függelék kimondja, hogy a folyamatban lévő és ezentul megindulló agrárpörökben az "agráralap" elnevezéssel létesitett közös alapból fogják kielégiteni a lehetőség mértékéig az igényeket. A vegyes döntőbiróságok állapitják meg, hogy kinek van igénye az alapból való kártalanitásra. A fizetésekért egyedül az alap lesz felelős. A vegyes döntőbiróságokat két taggal kiegészitik; ezeket a hágai állandó nemzetközi biróság jelöli ki semleges államok polgárai köréből. A jövőben a vegyes döntőbiróságoknak az illetékességre vagy az ügy érdemére vonatkozó döntései — amenyiben nem agrárpörökre vonatkoznak — megfelelhetők a hágai állandó nemzetközi biróséghoz.

A második függelék az agráralap megteremtéséről és működéséről rendelkezik. Az alap 240 millió aranykoronát tartalmaz. Az alap 4 százalékos kötvényeket bocsát ki.

Az alap létesitésére a következő annuitások állanak rendelkezésre:

1. Csehország, Jugoszlávia és Románia a "külön-követelések" cimén kapott összegekből 1944-től kezdve évente 6.100.000 aranykoronát fizet be.

2. Franciaország, Nagybritannia, Olaszország, Portugália, Japán és Belgium átengedik az alap javára azokat az összegeket amelyek 1931. és 1943. között a magyar jóvátételi fizetésekből nekik járna.

3. Nagybritannia, Franciaország s Olaszország 1933 és 1943 között évente 3.600.000 aranykoronát fizet be; ebből 40 százalék esik Franciaországra, 40 százalék Olaszországra s 20 százalék Nagybritanniára. Ezenkivül ugyanezek az államok 1944-től 1966-ig évente 2.280.000 aranykoronát fizetnek be ugyanebben az arányban.

Az alapot négytagu különbizottság igazgatja. Ebbe egy tagot nevez ki a magyar kormány, három tagot pedig a Népszövetség pénzügyi bizottsága, vagy pedig a három nagyhatalom(és pedig Franciaország, Anglia Olaszország) által megjelölt valamely más szervezet.

A harmadik függelék az ugynevezett "B" alapra vonatkozik. Ez az alap Magyarországot nem érinti. A "B" alapnak rendeltetése, hogy kielégithessék azokat a követeléseket, amelyeket magyar állampolgárok nem az agrárperekből kifolyóan támasztanak a trianoni szerződés 63. 191, és 250. szakaszainak alkalmazásával kapcsolatban az utódállamok ellen. Ez az alap 100 millió aranykoronát foglal magában. Az alapot a nagyhatalmak létesitik, azzal a célzattal, hogy támogassák az utódállamokat a megitélt vagy megitélendő követelések kielégitésében (A két alap között a különbség az, hogy az agráralap csupán 240 millió aranykorona erejéig ad kielégitést, mig a "B" alap teljes mértékü kielégitést nyujt. Ha a "B" alapból nem futja, akkor a különbözetet az elmarasztalt államok fizetik.

A negyedik függelék azoknak a terheknek teljes és végleges megváltásáról rendelkezik, amelyek Magyarországot a békeszerződés alapján keletkezett kötelezettségekből kifolyóan terhelik. Magyarország ezen a cimen 1944-től 1966-ig évente 13.5 millió aranykoronát fizet. 1943-ig Magyarország kizáróan azokat az összegeket fizeti, amelyeket 1924-ben állapitott meg a jóvátételi bizottság Magyarország terhére.

A békeszerződésből folyó általános zálogjog megszünik. Az 1944-től 1966 ig terjedő fizetések tekintetében Magyarország nem ad zálogjogot, csupán az a kötelezettsége áll fenn, hogy amennyiben az annuitásokat nem fizeti esedékességükkor, akkor a hitelezők kivánságára saját választása szerint megfelelő biztositékot köteles nyujtani. (Ez a rendezés kedvezőbb, mint a német jóvátétel rendezésében foglalt hasonló rendelkezés.)

A jóvátételi bizottság és Magyarország közötti viszony megszünik. Azt a hatáskört és azokat a jogokat, amelyek a jóvátételi bizottságot megillették, a jövőben a szükség mértékéig a létesitendő nemzetközi bankra ruházzák át.

A Magyarországot ellenőrző bizottság — a népszövetségi tanács jóváhagyásának fenntartása mellett — a jelen egyezmény hatálybalépésétől kezdve többé nem működik

Ha a jelen egyezmény értelmezésétől és alkalmazásából bárminő ellentét támad a szerződő felek között, a kérdést végleges döntés céljából az elé a biróság elé terjesztik, amelynek létesitését az 1930 január havában Németországgal kötött hágai egyezmény irja elő, de ebben a biróságban az ilyen viták elbirálásánál a Németország által kinevezett tag helyébe a Magyarország által kinevezett tag lép.

A 4. függelékben megállapitott fizetések ellenében Magyarország felszabadul a békeszerződésből folyó avagy a békeszerződés alapján keletkezett minden egyéb kötelezettsége alól

ÁPRILIS 5-ÉN ÜL ÖSSZE PÁRISBAN A HÁGAI MAGYAR EGYEZMÉNYT KIEGÉSZITŐ BIZOTTSÁG

A Central News jelentése szerint, Loucheur londoni látogatásának az volt a célja, hogy a magyar jóvátételi ügy hágai elintézéséről jelentést tegyen Tardieunek, aki még a megegyezés előtt hagyta el Hágát. Loucheur a magyar egyezmény részleteinek kiegészitésére április 5-ére hivta össze az illetékes bizottságokat Párisba.

Loucheur egyidejg valószinüleg Londonban marad, hogy segédkezzék a tengerészeti konferencia körül, külö-

UJJÁALAKULT A SVÉDEK SZÖVETSÉGÉNEK WINNIPEGI OSZTÁLYA

Mult héten ujjáalakult a svédek szövetségének winnipegi osztálya, amelyen az egyik felszólaló annak szükségességét hangoztatta, hogy más nemzetek hasonló alakulataival érintkezést kellene keresni.

1929-ben nagy konvenciójukat Lac du Bonnaten tartották, de az idén tovább nyugatra akarnak menni, mert sok ezer résztvevőre számitanak.

Az ujjáalakuló gyülésen a svéd konzul elnökölt s a tisztikar megválasztása után az uj elnök beszédében hangoztatta, hogy a szövetségnek legfőbb kötelessége az ujonnan bevándorlókat jó elhelyezkedésükben támogatni, hogy boldogulhassanak és jó kanadaiakká legyenek.